

TREŚCI KSZTAŁACENIA I OCZEKIWANE OSIĄGNIĘCIA

UCZNIĄ KLASY II SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Opracowano na podstawie programu nauczania pt. „Doświadczanie świata” Marzeny Kędry.

W programie tym określone treści zostały wyróżnione w następujący sposób:

a) **zielonym kolorem czcionki** podkreślono treści wykraczające poza *Podstawę programową*, które są jej rozszerzeniem lub uzupełnieniem,

b) **czarnym kolorem czcionki** oznaczono treści, które zostały wymienione w *Podstawie programowej*.

1. EDUKACJA POLONISTYCZNA

Zakres treści: **Słuchanie i mówienie.**

Uczeń:

- słucha wypowiedzi dorosłych i dzieci,
 - słucha utworów czytanych przez dorosłego,
 - słucha audycji oraz nagrań piosenek, dźwięków i melodii,
 - wyróżnia postacie i zdarzenia, miejsce i czas akcji w utworze literackim czytany przez nauczyciela,
 - określa chronologię wydarzeń w utworze literackim czytany przez nauczyciela,
 - nawiązuje związek emocjonalno- -intelektualny z historią opisaną w książce czytanej przez dorosłego
- zadaje
- pytania do czytanych przez nauczyciela tekstów i poszukuje odpowiedzi na pytania zadane do tekstu
 - mówi o swoich spostrzeżeniach, potrzebach i odczuciach, wydarzeniach z życia, ilustracjach, Historyjkach obrazkowych, czytanych i słuchanych tekstach
 - umie opowiedzieć o wydarzeniach z wycieczki, zdarzeniach z życia środowiska lokalnego, działalności szkoły
 - wyraża własne zdanie o bohaterach tekstów kultury oraz o zdarzeniach zarówno z literatury, jak i życia (formułuje swobodne i samorzutne kilkuzdaniowe wypowiedzi),
 - zadaje pytania i odpowiada na pytania,
 - prowadzi rozmowy na tematy związane z życiem rodzinnym, szkolnym i na tematy inspirowane literaturą,
 - uczestniczy w dialogu na tematy z związane z audycjami radiowymi, widowiskami teatralnymi, filmami,
 - wyraża w rozmowie własne zdanie,
 - tworzy opowiadania twórcze,
 - wymyśla dalszy ciąg opowiadania, inne zakończenie utworu,
 - składa życzenia różnym osobom z różnych okazji,
 - nazywa stany emocjonalne,
 - określa swoje potrzeby,
 - recytuje wiersze z uwzględnieniem: intonacji, siły głosu, tempa, pauz,
 - poprawnie artykułuje w wypowiedziach głoski, akcentuje wyrazy, stosuje pauzę,
 - właściwie intonuje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące,
 - nadaje tytuły pojedynczym obrazkom, zdjęciom oraz historyjkom obrazkowym,
 - układa pytania na podstawie odpowiedzi,

Zakres treści: **Czytanie.**

Uczeń:

- rozumie, po co się czyta utwory literackie,
- rozumie sens wyrazów i zdań zawartych w tekście,
- rozpoznaje elementy treści,
- rozpoznaje wszystkie litery alfabetu (małe i wielkie, pisane i drukowane),
- czyta nieskomplikowane, krótkie teksty,
- czyta krótkie, kilkuzdaniowe teksty z respektowaniem znaków przestankowych: kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika,
- wyróżnia postacie i zdarzenia, miejsca i czas akcji w nieskomplikowanym utworze literackim czytany samodzielnie,
- ustala chronologię wydarzeń w nieskomplikowanym utworze literackim czytany samodzielnie,
- zadaje pytania do nieskomplikowanych tekstów literackich czytanych samodzielnie i poszukuje odpowiedzi
na pytania postawione do tych utworów,
- poszukuje w tekście potrzebnych informacji,
- korzysta ze słowników i encyklopedii dla dzieci,
- czyta utwory wierszowane oraz napisy informacyjne, instrukcje oraz polecenia i wybiera z nich potrzebne
Informacje,
- czyta wybrane fragmenty utworów literackich z podziałem na role,
- oddaje głosem nastrój w czytany tekście,
- odczytuje informacje z zaproszeń, zawiadomień, listów, notatek do kroniki,
- czyta dialogi i komiksy,
- rozpoznaje wśród utworów literackich opowiadanie, opis i dialog.

Zakres treści: **Pisanie.**

Uczeń:

- koduje informacje (uproszczone rysunki)
- pisze z zachowaniem podstawowych zasad kaligrafii: poprawnie łączy litery, dbając o ich równomierne położenie i jednolite pochylenie,
- pisze zdania oraz kilkuzdaniowe wypowiedzi,
- przepisuje litery, wyrazy, krótkie zdania,
- pisze z pamięci proste, krótkie zdania,
- redaguje krótkie opisy (opisuje przedmioty, osoby, krajobrazy),
- pisze ze słuchu wyrazy oraz proste zdania,
- układa i zapisuje zdania oznajmujące pytające, rozkazujące,

Zakres treści: **Poprawność językowa.**

Uczeń:

- dzieli wyrazy mówione na głoski,
- dzieli wyrazy pisane na litery,
- różnicuje samogłoski i spółgłoski,
- rozpoznaje i nazywa dwuznaki,
- rozpoznaje i nazywa sylaby,
- dzieli wyrazy na sylaby,
- formułuje zdania i posługuje się nimi,
- dostrzega różnice pomiędzy zdaniami oznajmującymi, pytającymi, rozkazującymi,
- odróżnia utwory pisane wierszem i prozą,
- stosuje zasady pisowni wielkiej litery w imionach, nazwiskach, nazwach miejscowości, krajów, na początku zdania i w korespondencji,
- stosuje zasady pisowni wyrazów ze zmiękczeniami oznaczonymi w piśmie na dwa sposoby: przez postawienie kreski nad określoną literą i samogłoskę *i*,
- (*ć, ci,ń, ni, s, si, ź, zi, dź, dzi*),
- pisze wyrazy z dwuznakami,
- pisze najczęściej spotykane wyrazy z trudnościami ortograficznymi,
- interesuje się literaturą dziecięcą (np. baśniami, opowiadaniem, komiksami),
- interesuje się czasopismami dla dzieci,
- rozróżnia litery i głoski,
- wyróżniania wyrazy w zdaniu,
- wyróżnia zdania w tekście,
- rozpoznaje litery i głoski w wyrazach z dwuznakami,
- rozpoznaje teksty użytkowe, takie jak: zawiadomienie, list, życzenia z różnych okazji, zaproszenia, notatki do kroniki,
- rozpoznaje wydarzenia realistyczne i fantastyczne w utworach literackich,
- rozpoznaje zwrotki w wierszu,
- dostrzega wyrazy rymujące się,
- nazywa czynności,
- rozumie funkcję czasownika jako formy nazywającej czynności,
- nazywa osoby, zawody, zwierzęta, rośliny, rzeczy,
- rozumie, że rzeczowniki, to nazw osób, zawodów, zwierząt, roślin, rzeczy,
- stosuje alfabet,
- stosuje zasady pisowni wyrazów z *rz* i *ó* wymiennym;
- pisze najczęściej spotykane wyrazy z *rz* i *ó* niewymiennym,
- stosuje zasady pisowni wyrazów z utratą dźwięczności wewnątrz wyrazu ,
- stosuje zasady pisowni wyrazów z utratą dźwięczności na końcu wyrazu,
- pisze wyrazy z *ą* i *ę* występujące w opracowywanych tekstach,
- stosuje znaki interpunkcyjne: kropki, pytajnik, wykrzyknik na końcu zdania, przecinek przy wyliczaniu.

Zakres treści: **Małe formy teatralne.**

Uczeń:

- ilustruje mimiką, gestem, ruchem zachowania bohatera literackiego lub bohatera wymyślonego przez dzieci,
- zna pojęcie rekwizytu i jego umowne znaczenie,
- posługuje się rekwizytem w odgrywanej scenie,
- przygotowuje nieskomplikowane rekwizyty,
- odtwarza z pamięci teksty dla dzieci (wiersze, piosenki),
- odtwarza z pamięci fragmenty prozy,
- inscenizuje krótkie teksty lub fragmenty dłuższych tekstów.

2. EDUKACJA MATEMATYCZNA

Zakres treści: **Czynności umysłowe.**

Uczeń:

- zauważa zjawisko symetrii w otoczeniu;
- w sytuacjach trudnych i wymagających wysiłku intelektualnego zachowuje się rozumnie,
- dąży do wykonania podanego zadania matematycznego,

Zakres treści: **Figury geometryczne.**

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa kształt koła, prostokąta, kwadratu, trójkąta w swoim otoczeniu i na rysunkach,
- konstruuje prostokąty i trójkąty z patyczków,
- rysuje i wycina prostokąty, kwadraty i trójkąty po śladzie,
- kontynuuje regularność w nieskomplikowanych motywach (np. szlaczkach, rozetach, ornamentach)
- projektuje szlaczki,
- powiększa i pomniejsza figury geometryczne,
- porównuje długości boków prostokątów przez bezpośrednie przyłożenie ich do siebie,

- mierzy długości boków za pomocą linijki,
- rysuje i wycina prostokąty, kwadraty i trójkąty bez śladu,
- rysuje figury w pomniejszeniu i powiększeniu,
- mierzy linijką boki prostokątów oraz porównuje długości boków tych figur geometrycznych,

Zakres treści: **Liczenie.**

Uczeń:

- liczy od danej liczby po 1 w przód i w tył w zakresie co najmniej do 100,
- przelicza różne obiekty,
- licząc w różnych kierunkach: od strony lewej do prawej, od prawej do lewej, od dowolnego obiektu,
- przelicza obiekty nieuporządkowane,
- przelicza obiekty cykliczne,
- liczy w aspekcie porządkowym w przód i w tył (w zakresie co najmniej 100),
- liczy po 10 w przód i w tył w zakresie co najmniej 100,
- liczy po 2, 3, 5 (w przód i w tył w zakresie co najmniej 100),
- liczy po 100 w przód i w tył (w zakresie co najmniej 1000)
- poznaje liczby naturalne do 100 w aspekcie porządkowym, kardynalnym i symbolicznym,
- wyodrębnia w liczbie: liczby setek, liczby dziesiątek i liczby jedności, a w zapisie liczby: cyfry setek, cyfry dziesiątek i cyfry jedności,
- zapisuje cyframi i odczytuje liczby w zakresie 100,
- zamienia zapis słowny liczby na cyfrowy i odwrotnie,
- rozkłada liczby z zakresu 0–100 na składniki (na dwa składniki i więcej niż dwa),
- odkrywa wiele kombinacji rozkładu liczby,
- dostrzega związek liczby porządkowej z kardynalną,
- porządkuje liczby z zakresu 0–100 od najmniejszej do największej i odwrotnie,
- określa miejsce liczby w ciągu liczbowym (na chodniczku liczbowym),
- ustala brakujące liczby w danym ciągu,
- przyporządkowuje zbiorom liczb ich obiekty (bez kodowania w jak największym zakresie),
- wyróżnia zbiory o danej liczbie obiektów (bez kodowania w jak największym zakresie),
- porównuje dowolne dwie liczby w zakresie 100 słownie i z użyciem znaków: <, >, =,
- dokonuje porównania różnicowego: o tyle więcej / o tyle mniej, o ile więcej / o ile mniej,
- wyróżnia liczby parzyste i nieparzyste z zakresu 100,
- stosuje liczby od 0 do 100 w aspekcie miarowym,
- dodaje i odejmuje długości dwóch, trzech przedmiotów i wyraża wynik w centymetrach (w zakresie 100 cm),
- dodaje i odejmuje wagi produktów i wyraża wynik w kilogramach (w zakresie 100 kg),
- dodaje i odejmuje ilości płynu i wyraża wynik w litrach (w zakresie 100 l),
- odczytuje i zapisuje liczby od I do XII w systemie rzymskim,
- stosuje liczby od 0 do 100 w aspekcie miarowym,
- dodaje i odejmuje długości dwóch, trzech przedmiotów i wyraża wynik w metrach,
- dodaje i odejmuje w zakresie 20, a następnie w zakresie 100 z zapisywaniem obliczeń za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych,
- dolicza do pełnych dziesiątek w zakresie 100,
- praktycznie korzysta w obliczeniach z praw przemienności i łączności dodawania,

- dostrzega i praktycznie korzysta ze związku dodawania z odejmowaniem, sprawdza wynik odejmowania za pomocą dodawania oraz dodawania za pomocą odejmowania,
- dodaje kilka liczb w zakresie 100,
- odejmuje od danej liczby dwie liczby w zakresie 100,
- wykonuje działania złożone na dodawanie i odejmowanie w zakresie 100,
- zaznacza na chodniczku liczbowym nieskomplikowane operacje na dodawanie i odejmowanie,
- wskazuje w zapisie działania składniki i sumę oraz odjemną, odjemnik i różnicę ,
- poznaje działanie mnożenia w nawiązaniu do konkretnych sytuacji,
- stosuje w zapisie działania mnożenia odpowiedni znak graficzny,
- odczytuje, zapisuje i oblicza działania mnożenia w zakresie 30,
- poznaje działanie dzielenia w nawiązaniu do konkretnych sytuacji,
- stosuje w zapisie działania dzielenia odpowiedni znak graficzny,
- odczytuje, zapisuje i oblicza działanie dzielenia w zakresie 30,
- dostrzega i praktycznie korzysta ze związku mnożenia z dzieleniem,
- sprawdza wynik dzielenia za pomocą mnożenia,
- sprawdza wynik mnożenia za pomocą dzielenia,
- praktycznie korzysta z prawa przemienności mnożenia,
- wskazuje i nazywa w działaniu mnożenia czynniki i iloczyn,
- rozwiązuje łatwe równanie jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka (w zakresie 100)
- opisuje różne sytuacje językiem matematyki (np. sytuacje zabaw, czynności porządkowych, wycieczek)
- matematyzuje konkretne sytuacje rozwiązuje nieskomplikowane zadania z treścią na dodawanie i odejmowanie,
- zapisuje rozwiązanie zadania za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych,
- rozwiązuje nieskomplikowane zadania z treścią, w których trzeba zastosować porównywanie różnicowe,
- rozwiązuje nieskomplikowane zadania z treścią, w których zależności między liczbami można przedstawić za pomocą działania okienkowego (ustalenie nieznanego składnika, nieznanego odjemnika lub odjemnej),
- rozwiązuje złożone zadania z treścią wymagające zastosowania dwóch działań – dodawania i odejmowania,
- układa zadania z treścią do działania dodawania i odejmowania,
- rozwiązuje nieskomplikowane zadania z treścią na mnożenie i dzielenie,
- zapisuje rozwiązanie zadania za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych,

Zakres treści: **Pomiar.**

Uczeń:

- mierzy i zapisuje wynik pomiaru długości i szerokości przedmiotów,
- posługuje się jednostkami miar: centymetra i metra,
- wykonuje łatwe obliczenia dotyczące tych miar,
- używa pojęcia kilometr w sytuacjach życiowych,
- waży przedmioty, używając właściwych określeń (np. kilogram, dekagram, gram),
- wykonuje łatwe obliczenia, używając tych miar,
- odmierza płyny różnymi miarkami, używając określeń litr i pół litra,
- wie, co to jest linia krzywa, linia prosta i linia łamana,
- oblicza długości łamanych,

- posługuje się pojęciami pół godziny, kwadrans, minuta,
- odczytuje wskazania zegarów, wykonuje proste obliczenia zegarowe w zakresie pełnych godzin, zaznacza godziny na zegarach,
- dokonuje obliczeń kalendarzowych, podaje, zapisuje i porządkuje chronologicznie daty,
- potrafi podać we właściwej kolejności nazwy dni tygodnia i nazwy miesięcy,
- odczytuje temperaturę (bez konieczności posługiwania się liczbami ujemnymi),
- rozumie pojęcie tygodnia zarówno jako terminu w znaczeniu administracyjnym, jak i określenia siedmiu kolejnych dni,
- stosuje określenia: dziś, wczoraj, przedwczoraj, jutro, pojutrze, tyle dni temu, za tyle dni,

Zakres treści: **Obliczenia pieniężne.**

Uczeń:

- rozpoznaje monety: 1 zł, 2 zł, 5 zł,
- rozpoznaje monety: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr,
- rozpoznaje banknoty: 10 zł i 20 zł,
- rozpoznaje monety 50 gr,
- poznaje i stosuje pojęcia: cena towaru, wartość towaru,
- stosuje nieskomplikowane obliczenia typu: cena – ilość (liczba) – wartość;
- porównuje wartości monet i banknotów,
- stosuje do rozwiązywania zadań zależności między banknotami, mając na uwadze, że za monetę o większym nominale, można otrzymać kilka innych monet o mniejszym nominale,
- określa liczbę monet potrzebnych do zapłacenia określonej kwoty.

3. EDUKACJA PRZYRODNICZA.

Zakres treści: **W świecie roślin.**

Uczeń:

- opisuje rośliny rosnące na łące, w lesie, ogrodzie, parku,
- wie, jakie warunki są potrzebne do wzrostu roślin, zarówno w gospodarstwie domowym, uprawach szkolnych, jak i hodowlach (np. światło, temperatura, wilgotność),
- wyjaśnia zmiany zachodzące w życiu roślin (np. parkowych, ogrodowych) w kolejnych porach roku,
- obserwuje i prowadzi nieskomplikowane doświadczenia przyrodnicze, analizuje je i wyciąga wnioski,
- zakłada i prowadzi w szkole uprawy i hodowle,
- wie, jakie są zagrożenia wynikające z upraw roślin trujących,
- zna zasady zachowania się w przypadku zatrucia,

- zna wybrane gatunki roślin chronionych,
- opisuje rośliny żyjące w zbiornikach wodnych,
- nazywa i wskazuje rośliny typowe dla wybranych regionów Polski,
- potrafi scharakteryzować – przy zachowaniu odpowiedniej kolejności – prace wykonywane przez sadownika i ogrodnika w ciągu roku kalendarzowego (np. począwszy od siania, przez sadzenie, a skończywszy na zbiorze plonów),
- opisuje poszczególne fazy rozwoju rośliny,
- zna wybrane owoce egzotyczne,
- opisuje drzewa w ich naturalnym środowisku, zwraca uwagę na budowę drzewa, rozpoznaje i nazywa wybrane gatunki drzew (np. drzewa iglaste rosną w lesie i w parku, elementami wyróżniającymi ten rodzaj drzew są igły i szyszki),
- zna typy lasów (np. lasy liściaste, lasy iglaste, lasy mieszane)

Zakres treści: Człowiek i świat zwierząt.

Uczeń:

- nazywa podstawowe części ciała i organy wewnętrzne człowieka (np. serce, płuca, żołądek),
- zna podstawowe zasady racjonalnego odżywiania się,
- rozumie konieczność kontrolowania stanu zdrowia i stosuje się do zaleceń lekarzy (w tym lekarza – dentysty),
- dba o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych,
- opisuje warunki potrzebne dla rozwoju zwierząt,
- wyjaśnia zmiany zachodzące w życiu zwierząt w ciągu roku kalendarzowego – poszczególnych pór roku (np. odloty i przyloty ptaków, zapadanie niedźwiedzi w sen zimowy),
- opisuje sposoby ochrony zwierząt przed niesprzyjającymi warunkami atmosferycznymi (np. podczas upalanego lata czy mroźnej zimy),
- ma świadomość pozytywnego wpływu zwierząt na środowisko naturalne (np. niszczenie szkodników przez ptaki, zapylanie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice),
- potrafi wskazać zagrożenia wynikające z kontaktu z niebezpiecznymi i chorymi zwierzętami,
- wie, jak zachować się w przypadku spotkania chorego lub niebezpiecznego zwierzęcia,
- obserwuje i prowadzi nieskomplikowane doświadczenia przyrodnicze, analizuje je i wyciąga wnioski,
- zakłada i prowadzi w szkole uprawy i hodowle,
- zna wybrane gatunki zwierząt chronionych,
- opisuje domy zwierząt leśnych (np. nory, jamy, gniazda, dziuple, mrowiska, gawry),
- potrafi nazwać i wymieniść wybrane gatunki zwierząt żyjących w gospodarstwie wiejskim,
- nazywa wybrane gatunki ptaków,
- charakteryzuje życie pszczoł, zwracając uwagę na sposób produkcji miodu,
- opiekuje się zwierzętami domowymi (jeżeli je posiada) lub nadzoruje hodowlę zwierząt prowadzoną w szkole,
- nazywa i wskazuje zwierzęta typowe dla wybranych regionów Polski,
- rozpoznaje i nazywa niektóre zwierzęta egzotyczne,
- nazywa podstawowe części ciała i organy wewnętrzne zwierząt (np. serce, płuca, żołądek),
- posiada wiedzę na temat budowy ptaków, ich trybu życia i sposobu odżywiania się,
- wie, czym zajmuje się ornitolog,
- orientuje się w podziale zwierząt na zwierzęta pożyteczne i szkodniki,
- posiada wiedzę na temat trybu życia zwierząt, budowy ich ciała i sposobu odżywiania się,
- dostrzega różnice między ssakami a ptakami

Zakres treści: **Przyroda nieożywiona.**

Uczeń:

- wyjaśnia zależność zjawisk przyrody od pór roku,
- potrafi określić znaczenie wody i powietrza w życiu człowieka, roślin i zwierząt,
- wskazuje i omawia elementy typowe dla krajobrazów Polski: nadmorskiego, nizinnego, górskiego,
- wie, jaka jest zależność między ruchem obrotowym Ziemi wokół własnej osi a porami dnia,
- ma wiedzę na temat stanu skupienia wody (np. parowanie, skraplanie, zamarzanie),
- ma wiedzę na temat naturalnego ukształtowania terenu,
- wie, jakie są naturalne zbiorniki wodne (np. morze, jezioro, rzeka),
- rozumie legendę mapy fizycznej,
- korzysta z mapy fizycznej, odczytując nazwy krain geograficznych,
- opisuje swoją miejscowość (wieś, miasto), uwzględniając elementy typowe dla tej przestrzeni (np. krajobraz, rośliny, zwierzęta, kulturę),
- wymienia – w odniesieniu do mapy administracyjnej – państwa graniczące z Polską,

Zakres treści: **Ochrona środowiska.**

Uczeń:

- podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku,
- jest świadomy konieczności segregowania śmieci,
- rozumie sens stosowania opakowań ekologicznych;
- wie, że należy oszczędzać wodę,
- wskazuje zniszczenia w przyrodzie dokonane przez człowieka (np. wypalanie łąk, zaśmiecanie lasów, nadmierne hałasowanie w lasach lub rezerwach, kłusownictwo),
- obserwuje i prowadzi nieskomplikowane doświadczenia przyrodnicze, analizuje je i wyciąga wnioski,

Zakres treści: **Pogoda i zjawiska atmosferyczne.**

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla poszczególnych pór roku,
- zna niebezpieczeństwa wynikające z różnych zjawisk atmosferycznych,
- słucha i rozumie osoby zapowiadające w mediach prognozę pogody,

- stosuje się do podanych informacji o warunkach meteorologicznych (np. ubiera się stosownie do zapowiedzi synoptyków),
- obserwuje pogodę i prowadzi obrazkowy kalendarz zjawisk atmosferycznych,
- potrafi wskazać zagrożenia wynikające z niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych (np. burz, huraganów, powodzi, śnieżyc),
- zna zasady zachowania się człowieka wobec niebezpiecznych zjawisk atmosferycznych,
- obserwuje i prowadzi nieskomplikowane doświadczenia, analizuje je i wyciąga wnioski,
- wskazuje i nazywa składniki pogody, takie jak: temperatura, ciśnienie atmosferyczne, opady, wiatr, zachmurzenie
- zna i – w miarę możliwości – używa urządzeń do obserwacji, pomiarów zjawisk meteorologicznych,
- rozumie znaczenie deszczu w kształtowaniu świata przyrody,
- dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z braku opadów deszczu lub ich nadmiaru (np. powódzie, susze),

4. EDUKACJA MUZYCZNA

Zakres treści: **Słuchanie i rozumienie muzyki.**

Uczeń:

- słucha różnych odmian muzyki (w tym muzyki poważnej),
- rozróżnia podstawowe elementy muzyki: melodię, rytm, wysokość dźwięku, akompaniament, tempo, dynamikę,
- wyraża w sposób werbalny i niewerbalny swoje doznania (w trakcie i po wysłuchaniu muzyki),
- wykonuje ilustracje plastyczne do słuchanej muzyki,
- reaguje ruchem (np. maszerując, biegając, podskakując) na puls rytmiczny i jego zmiany,
- reaguje ruchem na zmiany tempa, metrum i dynamiki,
- rozróżnia podstawowe elementy notacji muzycznej (cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, pauza),
- wyraża ruchem czas trwania wartości rytmicznych, nut i pauz,
- rozpoznaje utwory wykonywane solo i zespołowo, na chór i orkiestrę,
- rozpoznaje podstawowe formy muzyczne – AB – wskazując ruchem lub gestem ich kolejne części,

Zakres treści: **Śpiewanie i muzykowanie, ruch przy muzyce.**

Uczeń:

- powtarza nieskomplikowaną melodię,

- odtwarza nieskomplikowane rytmy głosem i na instrumentach perkusyjnych,
- odtwarza nieskomplikowane rytmy klaskaniem,
- realizuje nieskomplikowane schematy rytmiczne sylabami rytmicznymi, ruchem całego ciała, gestem,
- śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego,
- wykonuje śpiewanki i rymowanki,
- śpiewa łatwe piosenki ludowe,
- gra na instrumentach perkusyjnych i przedmiotach akustycznych, tworząc nieskomplikowane rytmy i wzory rytmiczne,
- akompaniuje do piosenek i zabaw za pomocą efektów akustycznych z wykorzystaniem różnych przedmiotów, instrumentów perkusyjnych tworzy improwizacje ruchowe do muzyki,
- śpiewa hymn narodowy,
- gra na instrumentach melodycznych nieskomplikowane melodie i akompaniamenty,
- tańczy podstawowe kroki i figury polki,
- tworzy ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów,
- improwizuje – według ustalonych zasad – głosem i grą na instrumentach,
- wykonuje nieskomplikowane utwory, interpretując je zgodnie z ich rodzajem i funkcją,

Zakres treści: **Kultura muzyczna.**

Uczeń:

- zachowuje się kulturalnie na koncercie,
- rozpoznaje instrumenty muzyczne, takie jak: flet, fortepian, gitara, perkusja skrzypce, trąbka,
- uczestniczy w wydarzeniu muzycznym.

5. EDUKACJA PLASTYCZNA.

Zakres treści: **Percepcja sztuki.**

Uczeń:

- posiada wiedzę na temat wybranych zabytków i dzieł sztuki ze swojego regionu,
- posiada wiedzę na temat tradycji i obrzędów ludowych ze swojego regionu,
- posiada wiedzę temat wybranych dziedzin sztuki, takich jak: architektura (w tym architektura zieleni), malarstwo, rzeźba, grafika,
- umie wypowiedzieć się na temat wybranych dziedzin sztuki,

- analizuje zjawiska realne i fantastyczne w dziełach plastycznych,
- posiada wiedzę na temat wybranych arcydzieł sztuki swojego środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego,
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego,
- posiada wiedzę na temat placówek kultury działających w środowisku lokalnym,
- korzysta z przekazów medialnych dotyczących działalności plastycznej człowieka,
- stosuje przekaz medialny we własnej działalności twórczej,
- posługuje się elementarną wiedzą o prawach autorskich,
- posiada wiedzę na temat wybranych dyscyplin sztuki (np. filmu, fotografii, teatru),
- posiada wiedzę na temat różnych odmian przekazu medialnego (np. telewizja, radio, internet),
- posiada wiedzę na temat rzemiosła artystycznego inspirowanego historią i geografią regionu,
- posiada wiedzę na temat materiałów i technik charakterystycznych dla wybranych rzemiosł,
- posiada wiedzę na temat wybranych dzieł architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego dziedzictwa kultury,
- posiada wiedzę na temat wybranych dzieł sztuki polskiej i jej odmian (np. architektura, malarstwo, rzeźba, sztuka użytkowa),
- opisuje cechy charakterystyczne dzieł architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego dziedzictwa kulturowego,
- wypowiada się na temat ilustracji zamieszczonych w książkach dla dzieci oraz w czasopismach przeznaczonych dla najmłodszych odbiorców,
- odczytuje informacje zamieszczone w czasopismach,
- wypowiada się na temat reportaży zamieszczonych w prasie (np. w gazetce szkolnej, gazecie lokalnej).

Zakres treści: **Ekspresja przez sztukę.**

Uczeń:

- posługuje się różnymi technikami plastycznymi na płaszczyźnie i w przestrzeni,
- posługuje środkami wyrazu plastycznego, takimi jak: kształt, barwa, faktura,
- uwzględnia w pracach plastycznych wielkości, proporcje i układ obiektów,
- wykorzystuje – podczas prac plastycznych – różne materiały, narzędzia i techniki,
- ilustruje sceny sytuacje realne i fantastyczne inspirowane wyobraźnią, literaturą (np. baśniami, opowiadaniem), muzyką, otoczeniem społecznym i przyrodniczym,
- przedstawia i wyraża w pracach plastycznych własne przeżycia, obserwacje, marzenia, wyobrażenia,
- korzysta z narzędzi multimedialnych przy ilustrowaniu scen, sytuacji realnych i fantastycznych inspirowanych wyobraźnią, literaturą (np. baśniami, opowiadaniem), muzyką, otoczeniem społecznym i przyrodniczym,
- wykonuje nieskomplikowane rekwizyty (np. lalki, pacynki) i wykorzystuje je w małych formach teatralnych,
- tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej swojego regionu,
- projektuje i wykonuje różne formy użytkowe (w tym te służące kształtowaniu własnego wizerunku, obrazu otoczenia i przyczyniające się do upowszechnienia kultury w środowisku szkolnym),
- fotografuje i tworzy kolekcje fotografii (np. rodzinnych, przyrodniczych itp.),
- w miarę możliwości przygotowuje reportaże fotograficzne,
- porównuje wykonane przez siebie zdjęcia z obrazem rzeczywistości,
- posiada wiedzę na temat podstawowych zasad wykonania dobrej fotografii.

6. ZAJĘCIA TECHNICZNE.

Zakres treści: **Wychowanie techniczne.**

Uczeń:

- ma wiedzę na temat sposobów wytwarzania przedmiotów codziennego użytku: mebli, domów samochodów, sprzętu gospodarstwa domowego,
- zna pojazdy transportowe, takie jak: samochody, statki, samoloty,
- zna różne rodzaje budowli (np. budynek mieszkaniowych, budynek biurowy, budynek przemysłowy,)
- zna urządzenia informatyczne, takie jak: różne modele komputerów, laptopów, telefonów komórkowych ,
- zna urządzenia elektryczne (np. latarka),
- określa wartości urządzeń technicznych z punktu widzenia ich cech użytkowych, wskazując na sprzęty łatwe i trudne w obsłudze,
- określa wartości urządzeń technicznych z punktu widzenia ich estetyki, wskazując na sprzęty ładne lub brzydkie,

Zakres treści: **Konstruowanie.**

Uczeń:

- wykonuje prace z papieru,
- tworzy kompozycje z różnorodnych materiałów (np. przyrodniczych),
- przedstawia pomysły rozwiązań technicznych: planuje kolejne czynności, dobiera odpowiednie materiały (papier, drewno, metal, tworzywa sztuczne, materiały włókiennicze) i narzędzia,
- odmierza potrzebną ilość materiału,
- tnie papier, tekturę, itp.
- montuje modele papierowe i z tworzyw sztucznych,
- korzysta z nieskomplikowanych instrukcji i schematów rysunkowych przy budowaniu latawca, makiety domów,
- tworzy przedmioty użytkowe (np. pudełka) do wykorzystania w życiu codziennym,
- ozdabia przedmioty użytkowe zgodnie z przeznaczeniem,

Zakres treści: **Bezpieczeństwo.**

Uczeń:

- zachowuje ostrożność podczas korzystania z urządzeń gospodarstwa domowego,
- utrzymuje porządek wokół siebie: na swojej ławce, w szatni, w ogrodzie,
- sprzęta po sobie i pomaga innym w utrzymaniu porządku,
- ma wiedzę na temat zasad bezpiecznego poruszania się na drogach (np. na autostradzie czy drodze rowerowej),
- ma wiedzę na temat zasad bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji,
- zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych.
- zna zasady właściwego zachowania się w sytuacji wypadku (np. dostrzega konieczność powiadomienia dorosłych, wykazuje się znajomością numerów telefonów alarmowych).

7. ZAJĘCIA KOMPUTEROWE.

Zakres treści: **Obsługa komputera.**

Uczeń:

- posługuje się komputerem w podstawowym zakresie,
- odtwarza animacje i prezentacje multimedialne,
- uruchamia płyty z filmem lub animacją,
- korzysta z różnych programów edukacyjnych w zależności od potrzeb i własnych możliwości.

Zakres treści: **Wyszukiwanie i korzystanie z informacji.**

Uczeń:

- korzysta z wybranych gier edukacyjnych,

- korzysta z opcji w programach,
- zapoznaje się z wybranymi przez nauczyciela stronami internetowymi (w tym ze stroną internetową swojej szkoły),
- dostrzega elementy aktywne na stronie internetowej,
- nawiguje określone strony internetowe,
- ogląda grafiki i animacje, wykorzystując rozmaite programy dostępne w pracowni informatycznej,
- wykorzystuje określony program, aby obejrzeć zdjęcia w komputerze,
- słucha muzyki, wykorzystując odpowiednie oprogramowanie.

Zakres treści: **Tworzenie tekstów i rysunków.**

Uczeń:

- wpisuje za pomocą klawiatury litery, cyfry i inne znaki, wyrazy i zdania,
- wykonuje rysunki za pomocą wybranego edytora grafiki (z gotowych figur),
- edytuje tekst, pisze i formatuje krótki tekst,
- wstawia grafiki do tekstu,
- formatuje obiekty graficzne.

Zakres treści: **Zagrożenia wynikające z korzystania z różnych osiągnięć techniki, np. multimediów, komputera**

Uczeń:

- korzysta z komputera tak, aby nie narażać własnego zdrowia,
- stosuje się do ograniczeń korzystania z komputera, internetu, multimediów,
- ma świadomość niebezpieczeństw czyhających na użytkowników internetu (np. anonimowość, bezkarność),
- wie, że praca przy komputerze męczy wzrok, nadweręża kręgosłup, ogranicza kontakty społeczne.

8. WYCHOWANIE FIZYCZNE I EDUKACJA ZDROWOTNA.

Zakres treści: **Sprawność fizyczna.**

Uczeń:

- uczestniczy w zabawach i grach ruchowych,
- rzuca i chwyta piłkę,
- rzuca piłkę do celu
- rzuca piłkę na odległość,
- toczy piłkę,
- koci piłkę,
- odbija piłkę,
- prowadzi piłkę,
- bierze udział w zabawach z piłką wymagających współpracy w parach,
- pokonuje przeszkody naturalne i sztuczne,
- wykonuje ćwiczenia równoważne: bez przyboru, z przyborem, na przyrządzie,
- reaguje ruchem na różne sygnały wzrokowe i dźwiękowe,
- przyjmuje pozycję wyjściową i ustawia się do ćwiczeń,
- wykonuje przewrót w przód,
- skacze przez skakankę, przeskakując jednonóż, obunóż przez niską przeszkodę,
- jeździ na rowerze,
- jeździ na wrotkach,
- bierze udział w zabawach terenowych,
- bierze udział w zawodach sportowych,
- respektuje reguły gier, zabaw, zawodów i podporządkowuje się decyzjom sędziego,
- zachowuje się w sposób rozumny w sytuacjach zwycięstwa i radzi sobie z porażkami,
- okazuje radość ze zwycięstwa, ale jednocześnie zachowuje szacunek dla pokonanego,
- zna zasady fair play,
- ma wiedzę na temat dyscyplin sportowych, rozróżniając sporty zimowe i sporty letnie,

Zakres treści: **Zdrowie i profilaktyka zdrowotna.**

Uczeń:

- dostrzega związek pomiędzy chorobą a leczeniem (np. poddaje się leczeniu, gdy zajdzie taka potrzeba),
- rozumie, dlaczego nie można samodzielnie zażywać leków i stosować środków chemicznych,

- dba o prawidłową postawę siedzenia w ławce, przy stole,
- rozumie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia,
- zapobiega chorobom dzięki: szczepieniom ochronnym, właściwemu sposobowi odżywiania się (istotna rola różnych produktów żywnościowych i systematycznego spożywania posiłków), aktywności fizycznej, przestrzeganiu higieny,
- **radzi sobie ze stresem i własną agresją,**
- **zna niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania środków psychoaktywnych (np. traktowanych przez wielu ludzi jako doskonały sposób do uśmierzenia stresu, bólu, agresji),**
- ma wiedzę na temat dzieci niepełnosprawnych,
- wskazuje sposoby pomocy dzieciom niepełnosprawnym, przestrzega zasad poruszania się po drogach,
- przestrzega zasad bezpieczeństwa w trakcie zajęć ruchowych,
- posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem,
- wybiera bezpieczne miejsca do zabaw i gier ruchowych,
- poznaje zasady zwracania się o pomoc do osoby dorosłej w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.

9. EDUKACJA SPOŁECZNA I ETYKA.

Zakres treści: Ja moje otoczenie.

Uczeń:

- rozumie relacje zachodzące między nim a najbliższym otoczeniem,
- wie, co wynika z przynależności do swojej rodziny,
- wywiązuje się z powinności wobec najbliższych,
- **ma poczucie przynależności do grupy klasowej,**
- zna tradycje kulturowe własnego regionu (np. potrawy, muzea, skanseny, galerie sztuki, pieśni ludowe, stroje ludowe, tańce, przekazy ludowe, historyczne, język, gwara),
- posiada wiedzę o tym, że jego miejscowość (wieś, miasto) jest częścią Polski,
- dysponuje wiedzą o regionie, w którym znajduje się miejscowość (wieś, miasto),
- ma wiedzę o wydarzeniach organizowanych przez społeczność lokalną,
- ma wiedzę o zabytkach, miejscach pamięci narodowej w naszej miejscowości,
- ma poczucie własnej narodowości,
- ma świadomość przynależności Polski do Unii Europejskiej,
- zna symbole narodowe, takie jak: flaga, godło, hymn narodowy,
- zna symbole narodowe Unii Europejskiej, takie jak: hymn i flaga Unii Europejskiej,
- ma szacunek dla siebie i dla innych,
- **dokonyuje samooceny,**
- **uczy się być empatyczny,**
- wie, czym zajmują się strażacy i kolejarze,
- jest świadomy konieczności naprawienia wyrządzonej komuś krzywdy,
- jest gotowy pomagać innym,

- zna prawa i obowiązki ucznia,
- sumiennie wykonuje polecenia i zadania,
- ma wiedzę o szkolnych wydarzeniach.

Zakres treści: **Współbycie i współdziałanie.**

Uczeń:

- komunikuje swoje potrzeby,
- zna zasady porozumiewania się z drugim człowiekiem,
- współpracuje z innymi osobami poprzez zabawę, wspólną naukę czy uczestniczenie w codziennych sytuacjach,
- zna i przestrzega reguły obowiązujące w społeczności dziecięcej (np. współpracuje ze swoimi rówieśnikami podczas zabaw i w sytuacjach zadaniowych,
- zna reguły obowiązujące w świecie dorosłych, stosuje się do tych zasad (np. w kulturalny sposób zwraca się do dorosłych, w autobusie ustępuje miejsca ludziom starszym i schorowanym, kobietom w ciąży itp.)
- zna zasady bezpieczeństwa i przestrzega ich,
- zdaje sobie sprawę z niebezpieczeństwa,
- ma wiedzę, do kogo i w jaki sposób należy się zwrócić o pomoc w sytuacji zagrożenia,
- zna zasady bezpiecznego organizowania zabaw,
- zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112,
- potrafi utrzymywać dobre relacje z sąsiadami (bliskimi i dalekimi),
- umie cierpliwie czekać i radzi sobie z odroczonej oceną,
- uczy się postrzegać osiągnięcia porozumienia z drugim człowiekiem jako wartość pozytywną,
- odróżnia dobro od zła,
- dostrzega, co jest dobre, a co złe w kontaktach z dorosłymi i z rówieśnikami,
- ocenia zachowania bohaterów baśni, opowiadań, legend, komiksów,
- rozumie, czym charakteryzują się cechy, takie jak: odwaga, mądrość, prawdomówność, przeciwdziałanie kłamstwu, obmowie i zatajaniu prawdy,
- niesie pomoc potrzebującym (nie tylko w sytuacjach zagrożenia, ale też i na co dzień,)
- wie, że nie wolno zaspokajać swoich pragnień kosztem dobra innych osób,
- zdaje sobie sprawę, że nie należy chwalić się bogactwem wie, że nie wolno dokucać dzieciom z biedniejszych rodzin,
- wywiązuje się z powinności wobec najbliższych,
- jest świadom, że pieniądze są formą zapłaty za pracę,
- dostosowuje swoje oczekiwania do realiów sytuacji ekonomicznej swojej rodziny,
- zna tradycje własnej rodziny,
- szanuje cudzą własność,
- wyznaje zasadę „nie kradnij” i przestrzega jej,
- oddaje pożyczone rzeczy i nie niszczy ich,
- wie, czym jest sprawiedliwość,
- dostrzega pozytywny wpływ przyjaźni i koleżeństwa na życie człowieka,
- szanuje wspólne dobro,
- nie niszczy otoczenia.

Opracowały: Anna Migurska i Aleksandra Krajcarz.